

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

25. Mascareniaë labores, & mors venæno illi à Mauris propinato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

famur) ieiunè illinc narrarunt literæ, quippe ab iis quos agere potius iuvabat quam scribere. Scimus è Celebis in Molucum reuersum, in Amboinum denuo nauigasse, illic ei à Mauris non minorem tolerantia præbitam segetem, quam occupatissimæ operæ à Christianis, inde perpetuo discursu ad nauigasse iis insulis visendo, seorsum singulas, ethnicos ab idolis ad Christum traducendo, docendo neophytos & infidelium ab iis vexationes prohibendo. Legi sine lacrimis non potest eius quædam epistola in Lusitaniam, haud scio quam ex insulis Amboinensibus, qua illos quamplurimi possent ad opem hortatur celeriter ferendam, tot miseris sacrum flagrantibus baptisma, & ministrantium penuria, in cæca erroris sui tabescentibus nocte. Legationes censet multas ab simulachrorum adoratoribus, quibus accerlebatur in vastissimas regiones vt, animarum populos innumerabiles, non tam verbo diuino ad excipiendum Christum excoleret, quam diuturnis pridem ad hoc desiderii excultos, supplicantesque colligeret. Sibi vero ait rumpi solita dolore viscera, quod solus tot millibus sat esse sua vnus opera non valeret, audiretque illos interea suam sortem lamentis, & luctu non consolabili querentes. Tetendisse ad auxilium manus, insulas octo ad Amboini maximam attinentes; Burros duos maiorem & minorem; Zeiranum & non exiguo numero alias; ab se vero quid iis præstari tandem potuisse, cum in ea tantum ex qua hæc scribebat insula, non plus viginti leucarum ambitu pagos numeraret sexaginta, quorum maxime infrequentes, ducenta censerent capita reliqui fere ad quinque millia: cibo sibi & somno tempus defuisse, multo magis rebus perscribendis, quas in illa recenti & feruida Christianitate, diuini spiritus profusa gratia patrabat. Fluxo erat & debili corpore, morbisque obnoxio; sed eorum sensum obtundebant ægritudines alienæ, quibus quam suis grauius frangebatur. Adeste (inquit nostros per literas Conimbricenses collegas alloquens,) adeste dilectissimi, neque vos aut metus, aut dubitatio moretur, ne forte tot morbis, & ærumnis quibus hæc affatim abundant oræ, imbecilles sitis & impares: subinfluit enim debilitati corporis & virium, diuina virtus. Experti loquimur nam morbis sæpius redactos ad extrema, perpetuis vero circumfessos & pressos angustiis ea vi reficit diuina bonitas, non modo vt æquo animo quibus arctamur miserias toleremus, sed optemus etiam grauiores. Non vnæ porro ægrotationes, mortem viro Dei frequenter ob oculos præsentem intentarunt, sed ferrum & iacula Mauro-rum, qui assectabantur velut feram, vt neophytorum fides, subtracto sibi eo firmamento, per se corrueret. Semel certo cum scissent in monte illum esse, radices montis corona cingunt armatorum, qua sursum versus paulatim arctius scandendo collecta, cogunt illum in summum verticem, iamque illum stringebant fastigio vicini, nec erat quæ illos effugeret nisi fieret iis non aspectabilis, vel ipsi de repente cæci. Euasit tamen citra miraculum, vita enim Deo in vtrumque oblata, seu mallet seruata, seu perditam; longis sursum deorsum ambagibus qua magis

25.
Mascarenia
labores, &
mors venæ-
no illi à Mau-
ris propina-
to.

inuia, & inaccessa præbebant latebras, tam occulte se in subiecta demisit, ut suos lateret venatores, ad hoc autem illi subministratum cœlitus plus vigoris, quam quod haberet à natura, ex eo agnouit, quod post tam vaga & laboriosa effugia, miratus est, se tamen alacrem & robustum. Alias ad mortem quæsitus à barbaris, in syluam se abdidit, ubi octiduum errauit, arborum frondes & herbas pro cibo, humum habens pro lecto. Tam acrem vitare sagacitatem hostium non valens, deprehensus quidem interdum ab iis est, sed minimè agnitus, Deo vel os eius & speciem mutante, vel oculorum officio barbaros multante. Quare amissa prædæ inueniendæ spe, cum sylua exissent, ab Christianis requisitus est Mascarenias, & semianimis in eorum ædes delatus est, ubi curatione diligenti refocillatus intra paucos dies, ad solennem operam rediit. At enim quod Mauri violento sacrilegio non obtinuerant, hoc proditione impia consecuti sunt tandem, & propinato latenter venæno, vitam Dei famulo abstulere, quam illi Deus haud paulo meliori & immortalis reposuit, pensauitque æternis præmiis labores quos in salutem animarum ingentes decurrerat, in falsæ primùm Goam prope, ubi adhuc literis incumbens, & nouus sacerdos tum nostris præerat, & ardentem æque fructuosamque curam infumebat vtilitatibus animorum anno 1560. Deinde in Molucensibus insulis quo post biennium appulit in Mauri, Celebis, Amboini, & confinibus: anno demum 1582. præclara vitæ Apostolicæ decora, condigno sine coronauit, tametsi non desit qui te npus aliud assignent; sed functorum è nostris in India tabulæ, eius obitum hoc anno tradunt. Cuius porro is esset; quo natus sanguine; quæ causa illum ex Europa in Indiam tulerit, nulla indicant monumenta: constat solum Goæ anno 1558. tyronem fuisse in Societate, ex annis quatuor & viginti; quibus superuixit; viginti totos, Molucensibus insulis dedisse apostolica opera colendis inter continua vbiq; discrimina, & perpeffiones ærumnosas; virum sanctitate quam doctrina maiorem; nunquam non à Prouincialibus Indiæ laudatum; & in communi cum aliis vitutum commendatione; prærogatiui meriti titulo, semper singulariter nominatum. Barbaris æque & Lusitanis ita carum ut diligenter eum pro communi patre, venerarentur tanquam sanctum, audirentque dicentem ea opinione loquentis per eum diuini Spiritus, quæ conuersiones animorum ederet memorandas. Equidem Ternate dum conuersionatur ad primitias factorum quas nouus Sacerdos Ferdinandus Aluares dedicabat, homo publicè sceleratus, penitundine tam seria & acriter confixus est, ut delapsi ex pulpito complexus genua, eius aurem supplex ad confessionem poposcerit, quam cum fletu peregit tam acerbo, & singultantis doloris tam alto gemitu, ut perciperetur ab omnibus, fieretque reis eorundem sibi criminum consciis ad respiscendum altera concio.

26.
Amboinensis
Ecclesiæ
ruina.

Postremum scribendi veniunt casus Amboinensis Ecclesiæ diuersi, & Patrum eam regentium: argumentum contrariis anceps affectibus